

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep

Deres ref.: 201202019
Saksbehandler: TAT
Vår ref.: 12/2898
Dato: 19.06.2012

0030 OSLO

Hørings svar - NOU 2012:8 Ny utdanning for nye utfordringer. Helhetlig utdanningsmodell for fremtidig personell i brannvesenet

Helsedirektoratet har mottatt ovennevnte til høring.

Ved kgl. res. av 17. desember 2010 ble det nedsatt et utvalg som bl.a. fikk i mandat å utrede det samlede kompetansebehovet i brannvesenet. Ut i fra dagens og fremtidens utfordringer skulle utvalget utrede brannvesenets fremtidige utdanningsbehov både på det forebyggende og beredskapsmessige området.

De kommunale brannvesenene er en svært viktig samarbeidspartner for helsetjenesten. Helsedirektoratet tok derfor initiativ til et møte med utvalget for å legge frem noen utfordringer helsetjenesten står overfor og hvordan disse kan påvirke brannvesenets fremtidige oppgaver og utdanningsbehov. Møtet fant sted 20. september 2011.

Helsedirektoratet har videresendt høringsbrevet til Oslo Universitetssykehus HF, NBC-senteret for innspill og kommentarer. Svaret fra NBC-senteret er vedlagt i sin helhet.

Utdanningsmodell

Utvalgets primære forslag er å legge brannutdanningen på fagskolenivå, med lederopplæring på høyskolenivå. Utvalget har også tydeliggjort behovet for deltidspersonell å ha en grunnkompetanse innen visse nærmere definerte områder.

Helsedirektoratet mener utvalgets forslag til ny utdanningsmodell er fremtidsrettet og vil kunne ivareta utdanningsbehovene både for heltids- og deltidspersonell. Det er positivt at brann- og redningspersonell får formalisert sin utdanning ytterligere og at utdanningen blir nærmere knyttet til utdanningssystemet for øvrig.

Utdanningsmodellen(e) gjør det mulig å sikre faglig utvikling og muligheter for livslang læring og karrierebygging for den enkelte. Det er viktig at også grunnutdanningen for deltidspersonell får status som fagskole og at man får uttelling for utdanningen.

Det er viktig å se ny utdanningsmodell i sammenheng med utviklingen og endringer i tilgrensede områder. *NOU 2012:4 Trygg hjemme* presenterer flere forslag til hvordan blant annet deltidspersonell skal kunne benyttes i forebyggende arbeid – og som vil ha konsekvenser for en eventuell ny utdanning.

Helsedirektoratet • «Soa_Navn»

«Sse_Navn»

«Sbr_Navn», tlf.: «Sbr_Tlf»

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

I henhold til mandatet skulle utvalget utrede kompetansebehovet ut fra dagens og fremtidens utfordringer. Disse er i noen grad beskrevet og drøftet, men Helsedirektoratet mener at forholdet til kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten kunne vært mer utdypet. De kommunale brann- og redningsetatene er og vil bli en viktig samarbeidspartner bl.a. innenfor beredskap i akuttmedisinske situasjoner. Spesielt i distriktene kan det se ut som om det kommunale brannvesen er den nødetaten som er først fremme på et skadested og som må ivareta oppgaver som førstehjelp, sikring av skadested og skadestedsledelse også over lengre tid enn tidligere. Disse forholdene stiller store krav til kompetanse og må ivaretas i en ny utdanning for deltidspersonell så vel som for personell ved kasernerte korps.

Rekruttering og opptakskrav

Det legges til grunn et ønske om bredere rekrutteringsgrunnlag til brannvesenet når det gjelder kjønn, etnisk bakgrunn og kompetanse. En utdanning mer i samsvar med utdanningssystemet for øvrig vil trolig gjøre rekrutteringen blant grupper som til nå har vært lite representert noe enklere. Utvalget nevner differensiering av fysiske krav til kvinner og menn som et alternativ. Her må ulike hensyn veies opp mot hverandre. Det kan også tenkes at det for noen av utdanningsretningene (forebygging og nødalarming) ikke skal settes fysiske krav.

Overgangsordninger m.m.

Når en utdanning endres er det alltid viktig å sikre gode overgangsordninger som oppleves rimelige for de det gjelder – enten de har ny eller gammel utdanning. Helsedirektoratet er kjent med at det allerede er store forsinkelser særlig i opplæringen av deltidspersonell. Det er viktig at utdanning av disse prioriteres samtidig som de faglige kravene til kompetanse ivaretas.

Gjennomføring og finansiering

Gode finansieringsløsninger er en av de viktigste forutsetningene for at en ny utdanningsmodell blir implementert og virker etter intensjonene. Helsedirektoratet forvalter på oppdrag fra Helse- og omsorgsdepartementet ordningen med fagskoleutdanning i helse- og sosialfag, og vi har erfaring med hvordan økonomiske rammevilkår og ulike fordelingsmodeller bidrar til å hemme eller fremme omfanget og utbredelsen av de ulike fagskoleutdanningene. Vi bidrar gjerne med våre erfaringer på dette området hvis det skulle være ønskelig på et senere tidspunkt.

Nærmere om nødnett og samvirke mellom nødetatene

Helsedirektoratet har merket seg at utvalget foreslår spesialisering innen nødalarmering, mens utvalget samtidig i kap. 6.2.3 uttaler at ”utdanning for nødalarmeringspersonell med fordel kan, i hvert fall delvis, gjøres felles for de tre nødetatene (brannvesenet, helse/AMK og politi).” Vi forutsetter at departementet er kjent med Helsedirektoratets synspunkter på forslaget om endringer av publikums direktetilgang til helsetjenesten i akuttmedisinske situasjoner. Vi vil også gjøre oppmerksom på at AMK er en forkortelse for Akuttmedisinsk kommunikasjonsentral ikke akuttmedisinsk nødtelefon slik det står i rapporten.

I høringsutkastet kunne det fremkommet tydeligere at utdanningen skal bidra til å implementere nasjonalt sambandsdirektiv for nødetatene. Direktivet vil være svært viktig for samvirket mellom nødetatene i fremtiden. God implementering av direktivet forutsetter et nært samarbeid mellom nødetatene på nasjonalt og lokalt nivå. Det er viktig at direktivet innarbeides i grunn- og videreutdanning i alle nødetatene. Utdanningene i nødetatene må bygge opp under og legge grunnlaget for et godt samvirke mellom nødetatene. Det er derfor viktig at det fremkommer tydelig at utdanningsinstitusjonene som utdanner personell til brannvesen, politi og den akuttmedisinske del av helsetjenesten, må samarbeide.

Nærmere om førstehjelpsopplæring

Brannvesenet har allerede i dag i mange AMK-områder og i kommuner en viktig rolle som førsterespons ved hjertestans og andre alvorlige og livstruende tilstander. Som en del av en organisert førsteresponsberedskap hvor de alarmeres ved hjertestans og andre alvorlige og livstruende hendelser vil brannvesenets innsats kunne være direkte livreddende for pasientene.

I flere land er det etablert formalisert samarbeid om førsteresponsberedskap mellom brannvesen og helsetjenesten. I Sverige brukes benevnelsen ”i ventan på ambulan” (IVPA) om denne ordningen.

I Norge er det ikke etablert formaliserte krav til kompetanse, alarmering, utstyr osv. for førsteresponsberedskap. Det er viktig at den fremtidige utdanningen for brannpersonell gir enhetlige nasjonale krav til kompetanse i førstehjelp som setter brannvesenet i stand til å fylle sin rolle i en førsteresponsberedskap som må etableres i et nært samarbeid med kommuner og helseforetak.

Ved innsatser som trafikkulykker, branner, større hendelser med flere pasienter og NBC- / farlig gods-ulykker er det viktig at brannpersonell kan assistere helsepersonell og delta i undersøkelse, behandling og overvåkning av pasienter. Det er også viktig at brannpersonell har gode kunnskaper i førstehjelp for å kunne ivareta egne mannskaper dersom de blir skadet under innsats.

I høringsutkastet er det under beskrivelsen av modulen beredskap brukt benevnelsen utvidet førstehjelp. Det står beskrevet at innholdet skal bygge på Norsk grunnkurs i førstehjelp. Beskrivelsen kan med fordel gjøres mer presis og dekkende slik at det i større grad fremkommer hvilken kompetanse brannpersonell skal ha i førstehjelp.

I høringsutkastet anbefales det at utvidet førstehjelp ikke skal være et obligatorisk emne men en påbygging for deltidspersonell. Helsedirektoratet anbefaler at man vurderer dette på ny. Det ville være svært uheldig dersom utdanningen i førstehjelp ikke blir obligatorisk også for deltidspersonell. Et stort antall kommuner dekkes av brannvesen med deltidspersonell. Behovet for brannpersonell som har en nasjonalt standardisert kompetanse i førstehjelp som de andre nødetatene kan forholde seg til er like stort i disse kommunene som i områder som dekkes av heltidspersonell.

Førstehjelp og akuttmedisin er et fagområde i kontinuerlig utvikling. Oppdatering av lære- og studieplaner, læremateriell, og oppdatering av personell som underviser, vil være en utfordring. Et tiltak som kan gjøre oppdatering lettere å håndtere er at man i stor grad bygger på standardiserte nasjonale kursopplegg som er godt faglig forankret

og regelmessig blir oppdatert. Helsedirektoratet anbefale at man vurderer å innarbeide følgende kurs som obligatoriske i utdanning av heltids og deltids brannpersonell:

- Norsk grunnkurs i førstehjelp (Norsk Førstehjelpsråd)
- DHLR – Hjerte- lungeredning med defibrillering (Norsk Resuscitatasjonsråd)

Brannvesenet vil gjennom å innarbeide disse kursene ha godkjente instruktører. Kursene gir en kompetanse som er relativt godt kjent i helsetjenesten og som vil være en god basis for videre påbygning av kompetanse i førstehjelp. I beskrivelsen av utdanningen i førstehjelp bør det også legges inn et krav om at alt brannpersonell er kjent med utstyret som brukes i ambulansetjenesten og kan assistere ambulanspersonell og lege på sykdom / skadested. Det bør utarbeides en egen beskrivelse av innhold og gjennomføring av dette kravet.

Vennlig hilsen

Toril Lahnstein e.f.
divisjonsdirektør

Tonje Aasen Thorbjørnsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Vedlegg:

NOU 2012 8 NBC-senteret.pdf

Kopi:

Helse- og omsorgsdepartementet Postboks 8011 Dep 0030 OSLO